

## KARTA PRZEDMIOTU

|                                  |                      |   |
|----------------------------------|----------------------|---|
| <b>Kod przedmiotu</b>            | 0222.5.HIS2.D.AMIMPN |   |
| <b>Nazwa przedmiotu w języku</b> | polskim              | Archeologia militariów i miejsc pamięci narodowej<br>Archeology military and the national memorial places |
|                                  | angielskim           |   |

### 1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

|   |  |
|---|--|
| <b>1.1. Kierunek studiów</b>                      | Historia                               |
| <b>1.2. Forma studiów</b>                         | Studia stacjonarne/niestacjonarne      |
| <b>1.3. Poziom studiów</b>                        | Studia drugiego stopnia                |
| <b>1.4. Profil studiów</b>                        | Ogólnoakademicki                       |
| <b>1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu</b> | Dr hab. Katarzyna Ryszewska, prof. UJK |
| <b>1.6. Kontakt</b>                               | kryszewska@ujk.edu.pl                  |

### 2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

|                               |              |
|-------------------------------|--------------|
| <b>2.1. Język wykładowy</b>   | Język polski |
| <b>2.2. Wymagania wstępne</b> | Brak         |

### 3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

|                                      |   |  |
|--------------------------------------|---|--|
| <b>3.1. Forma zajęć</b>              | Wykład; konwersatorium                              |  |
| <b>3.2. Miejsce realizacji zajęć</b> | Zajęcia tradycyjne w pomieszczeniu dydaktycznym UJK |  |
| <b>3.3. Forma zaliczenia zajęć</b>   | Egzamin; zaliczenie z oceną                         |  |
| <b>3.4. Metody dydaktyczne</b>       | Wykład; pogadanka; dyskusja; nauczanie problemowe.  |  |
| <b>3.5. Wykaz literatury</b>         | <b>podstawowa</b>                                   | <p><i>Archaeologica Hereditas. Prace Instytutu Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Konserwacja zapobiegawcza środowiska. Dziedzictwo militarne</i>, red W. Borkowski, W Brzeziński, J. Wysocki, Warszawa 2017.</p> <p>Bogdanowski J., <i>Architektura obronna w krajobrazie Polski. Od Biskupina do Westerplatte</i>, Warszawa 2002.</p> <p>Kaczanowski P., Kozłowski J. K., <i>Najdawniejsze dzieje ziem polskich (do VII w.). Wielka historia Polski</i>, t. 1, Kraków 1998.</p> <p>Kajzer L., <i>Wstęp do archeologii historycznej w Polsce</i>, Łódź 1996.</p> <p>Kola A., <i>Archeologia zbrodni</i>, Toruń 2011.</p> <p>Ławecka D., <i>Wstęp do archeologii</i>, Warszawa 2003.</p> <p>K. Wolski, <i>Polskie pola bitew w świetle archeologii</i>, Warszawa 2008.</p> |
|                                      | <b>uzupełniająca</b>                                | <p><i>Archeologia na polach bitewnych w Polsce</i>, „Z Otchłani Wieków” 2007, nr 1-4.</p> <p><i>Broń i wojsko w archeologicznym obiektywie</i>, „Z Otchłani Wieków” 2006, nr 1-2.</p> <p>Misiewicz K., <i>Geofizyka archeologiczna</i>, Warszawa 2006.</p> <p>Nowakowski A., <i>Uzbrojenie średniowieczne w Polsce</i>, Toruń 2003.</p> <p>Olivier M., <i>Pola bitew jako miejsca pamięci w historii Europy</i>, „Herito” 2010, nr 1, s. 44 -54.</p> <p>Świętosławski W., <i>Archeologiczne ślady najazdów tatarskich na Europę środkową w XIII w.</i>, Łódź 1997.</p> <p>Wrzostek J., <i>Pola bitew ważny element dziedzictwa</i>, „Ochrona zabytków” 14/2010, s. 173 – 182.</p>  |

### 4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

|  |
|--|
| <p><b>4.1. Cele przedmiotu</b></p> <p><b>Wykład:</b></p> <p>C1- Przybliżenie terminologii oraz źródeł i metod badawczych stosowanych w archeologii militariów. Zaznajomienie z elementami uzbrojenia mieszkańców ziem polskich pochodzącymi z badań archeologicznych, ze sposobami walki oraz z przebadanymi archeologicznie obiektami fortyfikacyjnymi ludności ziem polskich ze wszystkich okresów prehistorycznych.</p> <p>C3- Kształcenie umiejętności rozumienia i stosowania kategorii pojęciowych z zakresu archeologii militariów i miejsc pamięci narodowej.</p> <p>C4- Kształtowanie potrzeby stałego poszerzania wiedzy i kompetencji z zakresu nauk historycznych, w tym</p> |
|--|

archeologii militariów i miejsc pamięci narodowej.

**Konwersatorium:**

C1- Zaznajomienie z elementami uzbrojenia mieszkańców ziem polskich pochodzącymi z badań archeologicznych oraz sposobami walki stosowanymi w czasach historycznych. Zapoznanie z przebadanymi archeologicznie obiektami fortyfikacyjnych, pól bitewnych, oraz miejscami kaźni i mogiłami wojennymi ludności ziem polskich ze wszystkich okresów historycznych.

C3- Kształcenie umiejętności samodzielnego pogłębiania i aktualizowania wiedzy, dokonywania analizy zjawisk i procesów w zakresie archeologii militariów i miejsc pamięci narodowej.

C4- Kształtowanie postawy szacunku dla dorobku archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w tym militarne.

**4.2. Treści programowe**

**Wykłady:**

1. Zajęcia organizacyjne: zapoznanie z literaturą i tematyką wykładów oraz warunkami egzaminu.
2. Zagadnienia wstępne: omówienie źródeł i metod (detektory metali, fotografia lotnicza i satelitarna, geofizyka archeologiczna) stosowanych w archeologii militarnej.
3. Zagadnienia wstępne c.d.: omówienie rodzajów stanowisk oraz archeologicznych świadectw konfliktów zbrojnych.
4. Formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w okresie paleolitu i mezolitu.
5. Elementy fortyfikacji oraz formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w okresie młodziej epoki kamienia
6. Elementy fortyfikacji odkryte na ziemiach polskich pochodzące z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
7. Rodzaje uzbrojenia i metody walki stosowane na ziemiach polskich w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza
8. Formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w zaawansowanej epoce żelaza.

**Konwersatorium:**

1. Zajęcia organizacyjne: zapoznanie studentów z kartą przedmiotu i warunkami zaliczenia
2. Obiekty obronne, fortyfikacje na ziemiach polskich z okresu średniowiecza w świetle badań archeologicznych.
3. Pola bitewne z okresu średniowiecza w świetle badań archeologicznych.
4. Militaria ze średniowiecznych stanowisk archeologicznych.
5. Badania archeologiczne fortyfikacji i obozów warownych doby nowożytnej.
6. Badania archeologiczne pól bitewnych doby nowożytnej.
7. Znaleźiska elementów uzbrojenia ze stanowisk archeologicznych czasów nowożytnych.
8. Metody walki stosowane w średniowieczu oraz w czasach nowożytnych w świetle badań archeologicznych.
9. Systemy fortyfikacji na ziemiach polskich z wieku XIX w świetle badań archeologicznych.
10. Pola bitew i mogiły wojenne z wieku XIX w świetle badań archeologicznych.
11. Militaria pochodzące ze zbadanych stanowisk archeologicznych z wieku XIX.
12. Badania archeologiczne miejsc walk zbrojnych z XX wieku.
13. Badania archeologiczne miejsc kaźni z XX wieku.
14. Badania archeologiczne pochówków ofiar walk i męczeństwa z XX wieku.
15. Kolokwium zaliczeniowe.

**4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się**

| Efekt                           | Student, który zaliczył przedmiot  | Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się |
|---------------------------------|--|---|
| <b>w zakresie WIEDZY:</b>       |  |   |
| W01                             | Posiada pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat metod badawczych i narzędzi warsztatowych stosowanych w archeologii militariów. | HIS2A_W07                                       |
| W02                             | Zna terminologię z zakresu archeologii na poziomie pogłębionym i rozszerzonym.   | HIS2A_W02                                       |
| W03                             | Na poziomie pogłębionym definiuje miejsce i rolę archeologii, w tym archeologii militariów, w dziedzinie nauk historycznych.     | HIS2A_W03                                       |
| <b>w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:</b> |  |   |

|  |   |           |
|--|---|-----------|
| U01  | Potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać innowacyjnie zadania z zakresu archeologii militariów oraz miejsc pamięci narodowej poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących oraz ich krytyczną analizę.   | HIS2A_U01 |
| U02  | Posiada umiejętność zdobywania i integrowania wiedzy różnych dyscyplin nauk humanistycznych, w tym z archeologii i historii, a także poszerza umiejętności badawcze, wykorzystując je w sytuacjach profesjonalnych.   | HIS2A_U05 |
| U03  | Posiada umiejętność komunikowania się na tematy specjalistyczne oraz prowadzenia debaty w zróżnicowanym i kręgami odbiorców.  | HIS2A_U08 |
| <b>w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:</b> |   |           |
| K01  | Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę i odbierane treści z zakresu archeologii militariów i miejsc pamięci narodowej oraz uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych oraz praktycznych, zasięga opinii specjalistów w sytuacji trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu badawczego. | HIS2A_K01 |

#### 4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

| Efekty przedmiotowe (symbol) | Sposób weryfikacji (+/-) |   |   |             |   |   |             |   |    |                        |   |   |              |   |   |                 |   |    |             |   |   |  |  |   |
|------------------------------|--------------------------|---|---|-------------|---|---|-------------|---|----|------------------------|---|---|--------------|---|---|-----------------|---|----|-------------|---|---|--|--|---|
|                              | Egzamin pisemny          |   |   | Kolokwium   |   |   | Projekt*    |   |    | Aktywność na zajęciach |   |   | Praca własna |   |   | Praca w grupie* |   |    | Referat     |   |   |  |  |   |
|                              | Forma zajęć              |   |   | Forma zajęć |   |   | Forma zajęć |   |    | Forma zajęć            |   |   | Forma zajęć  |   |   | Forma zajęć     |   |    | Forma zajęć |   |   |  |  |   |
|                              | W                        | C | K | W           | C | K | W           | C | .. | W                      | C | K | W            | C | K | W               | C | .. | W           | C | K |  |  |   |
| W01                          | +                        |   |   |             |   | + |             |   |    |                        |   | + |              |   | + |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| W02                          | +                        |   |   |             |   | + |             |   |    |                        |   | + |              |   | + |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| W03                          | +                        |   |   |             |   | + |             |   |    |                        |   | + |              |   |   |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| U01                          |                          |   |   |             |   |   |             |   |    |                        |   | + |              |   | + |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| U02                          | +                        |   |   |             |   |   |             |   |    |                        |   | + |              |   | + |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| U03                          |                          |   |   |             |   | + |             |   |    |                        |   | + |              |   | + |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |
| K01                          |                          |   |   |             |   |   |             |   |    |                        |   | + |              |   |   |                 |   |    |             |   |   |  |  | + |

\*niepotrzebne usunąć

#### 4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

| Forma zajęć        | Ocena | Kryterium oceny   |
|--------------------|-------|---|
| Wykład Ww)         | 3     | 51-60% maksymalnego wyniku z egzaminu.  |
|                    | 3,5   | 61-70% maksymalnego wyniku z egzaminu.  |
|                    | 4     | 71-80% maksymalnego wyniku z egzaminu.  |
|                    | 4,5   | 81-90% maksymalnego wyniku z egzaminu.  |
|                    | 5     | 91-100% maksymalnego wyniku z egzaminu.   |
| Konwersatorium (K) | 3     | 51-60% maksymalnego wyniku z kolokwium zaliczeniowego, referatu i aktywności na zajęciach.  |
|                    | 3,5   | 61-70% maksymalnego wyniku z kolokwium zaliczeniowego, referatu i aktywności na zajęciach.  |
|                    | 4     | 71-80% maksymalnego wyniku z kolokwium zaliczeniowego, referatu i aktywności na zajęciach.  |
|                    | 4,5   | 81-90% maksymalnego wyniku z kolokwium zaliczeniowego, referatu i aktywności na zajęciach.  |
|                    | 5     | 91-100% maksymalnego wyniku z kolokwium zaliczeniowego, referatu i aktywności na zajęciach. |

## 5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

| Kategoria   | Obciążenie studenta |                       |
|---|---------------------|-----------------------|
|   | Studia stacjonarne  | Studia niestacjonarne |
| <b>LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/</b> | 45                  | 25                    |
| <i>Udział w wykładach</i>   | 15                  | 10                    |
| <i>Udział w konwersatorium i kolokwium zaliczeniowym</i>                                      | 30                  | 15                    |
| <i>Udział w egzaminie</i>   | (2)                 | (2)                   |
| <b>SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/</b>                                     | 80                  | 100                   |
| <i>Przygotowanie do konwersatorium</i>  | 50                  | 70                    |
| <i>Przygotowanie do egzaminu/kolokwium</i>  | 20                  | 20                    |
| <i>Opracowanie referatu</i>   | 10                  | 10                    |
| <b>ŁĄCZNA LICZBA GODZIN</b>   | 125                 | 125                   |
| <b>PUNKTY ECTS za przedmiot</b>   | 5                   | 5                     |

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)